

GIDEON OBERSON 1964

את לימודי הבלט זנחתי מייד ובמקום ללמוד עיצוב פנים, החלטתי ללמוד עיצוב אופנה. האופנה שלי מושפעת מהאדריכלות. העבודה שלי מתחילה בשרטוט וקווים. מאוד חשובים לי הקווים והמסגרת. התלת-ממד של הבגד מושפע מאהבתי לריקוד. העבודה שלי מגיעה יותר מהראש ופחות מהרגש. אני אוהב יותר קווים גיאומטריים ונקיים ופחות קווים מסולסלים ועגולים. לכל בגד שלי יש נקודת התחלה וסוף. תמיד יש נקודה או פריט שמחזיקים את הבגד. זה יכול להיות אפילו צווארון או כפתור. יש עמוד מרכזי שסביבו נבנה הבגד. העבודה נעשית תמיד דרך הראש תוך מחשבה, שרטוט, עבודה של היד והביצוע. זה נובע מהרקע והחיבור שלי לאדריכלות."

היכן בעצם היתה הנקודה שבה חשתי כי אתה פורץ דרך?

"פריצת הדרך החלה מבחינתי כבר בהתחלת עבודתי בארץ. למעשה, הדרך היתה פנויה. השוק כאן היה מצומצם מאוד ולמעט לולה בר ופיני לייטרסדורף לא היו כמעט מעצבים שפעלו בארץ. אני התחלתי ללמוד בארץ בשנת 1963, כשהייתי בן עשרים. ההצלחה היתה מיידית וכבר בתחרות הראשונה שבה השתתפתי זכיתי בשלושת הפרסים הראשונים. מייד קיבלתי הצעות עבודה ממפעלי קונפקציה מקומיים, כמו 'אלד', 'רזון' ועוד. השתתפתי בתצוגות ה'בונדס' היוקרתיות וקיבלתי סיקור מחמיא בתקשורת.

לפני שלושים שנה בערך חיפשתי דרך לצאת מחוץ לישראל ואז באה הפריצה לשוק העולמי עם בגדי הים שעיצבתי למותג 'אוברזון'. במשך עשרים שנה השתתפתי בתצוגות אופנה עבור ה'בונדס' ברחבי העולם. הצגתי בהן יצירות אופנה נועזות שתרמו לדימוי היוקרתי של האופנה הישראלית בעולם. משנות השישים ועד תחילת שנות השמונים נערך בארץ 'שבוע האופנה הישראלי', שבו השתתפו קניינים מרחבי העולם."

האם אתה יכול להגדיר מהם מקורות ההשראה שלך?

"ההשראה עוברת בתת-ההכרה והיא נובעת מחמשת החושים: ראייה, שמיעה, ריח, טעם ומישוש. אני מגרה את עצמי במודע על ידי כך שאני נוסע למקומות אקזוטיים. כשאני חוזר, הצבעים והטעמים נשארים אצלי ובאים לידי ביטוי בעבודתי. עיצוב לפי מקורות השראה הוא דבר שאפשר ללמוד. אני מלמד את תלמידי ב'שנקר' להיות קשובים למה שקורה סביבם ולהפעיל את כל החושים, מכיוון שאלו הם מקורות ההשראה החשובים ביותר. לדוגמה, אנחנו משמיעים בשיעור קטעי מחיקה שונים ומנתחים אילו צבעים ואילו חומרים עולים מהיצירות השונות.

גדעון אוברזון /

[178]

גדעון אוברזון (יליד 1943) פרץ לשוק האופנה הישראלי כבר בתחילת שנות השישים. כשהיה בן עשרים בלבד החל להלביש את נשות ישראל והפך לאחד ממכתיבי הטעם באופנה הישראלית. בשנות השישים והשבעים השתתף בתצוגות האופנה היוקרתיות שנערכו בעבור ה'בונדס' לצד מעצבים מובילים בארץ ובחו"ל. רשימת ההישגים שלו כוללת את מדי דיילות 'אל על', בגדי מחול ללהקת 'בת דור', עיצוב תלבושות להצגות תיאטרון, עיצוב בגדי ים ל'אוברזון', עיצוב ל'גוטקס' ועוד. גם כיום, לאחר יותר מארבעים שנות עשייה בתחום האופנה, הסטודיו שלו לתפירה עילית עדיין פועל בתל-אביב. הוא נשוי לדינה, שמנהלת את מותג בגדי הים 'אוברזון', ואב לשתי בנות.

תאר את ראשית דרכך.

"הגעתי לעיצוב אופנה במקרה. נסעתי לפריז מתוך מטרה ללמוד שני תחומים שעניינו אותי: אדריכלות או עיצוב פנים, וריקוד בלט.

אני מלמד אותם לקבל השראה יזומה, להיות קשובים לקורה מסיבי ולהיות מושפעים מהדברים. אם לא תפעיל כלי יצירה אלו, תהפוך לחקיין."

גדעון אוברזון, מניסיון כמעצב אופנה מוביל, האם יש דבר כזה עיצוב ישראלי?

"לפני שלושים שנה הייתי אומר שיש עיצוב ישראלי. כיום, לדעתי, עיצוב אופנה ישראלי מסתכם בכך שהמעצב מתגורר בישראל. אנחנו חיים בכפר גלובלי וזה משפיע על כל תחומי העיצוב. האמנות והאופנה מבטאות את רוח התקופה בשפתו הייחודית של כל מעצב. לכן, המעצבים בכל העולם מדברים כיום באותה שפה, רק מקום המגורים שלהם שונה. מעצב האופנה הישראלי נותן ביצירתו ביטוי למאפיינים המיוחדים לישראל: שמש, ים, חול, מדבר ומלחמה. מוטיבים אלה הם ייחודיים לארץ ויש להם השפעה על מעצב כמוני שמקום מגוריו בישראל."

האם חל שינוי כלשהו בגישה לחיפוש ולהגדרת העיצוב הישראלי?

"בתחילת שנות השישים מדינת ישראל היתה בראשית דרכה וחיפשה דרך להגדיר מחדש עיצוב ישראלי. בארץ פעלו אז פיני לייטרסדורף, רות דיין ב'משכית' ואני עצמי. התעורר צורך לייצא אופנה ישראלית אופיינית שהיה לה ביקוש רב באותה תקופה. לצורך כך שילבו באופנה אבני מדבר, אבני אילת, מוטיבים של צורפות תימנית ומאפיינים דומים, והציגו אותם כמייצגים של העיצוב הישראלי. כיום, ההשפעה על העיצוב כבר אינה מקומית בלבד, שכן אנחנו חלק ממעגל גלובלי אחד גדול. לכל מדינה יש את המאפיינים שלה, אך ההשפעה המקומית קטנה."

האם העובדה שאנו "כפר גלובלי" משפיעה על זירת העיצוב?

"עם פריצת המדיה לחיינו ובעיקר עם התרחבות השימוש בטלוויזיה ובאינטרנט, הופכים מאפייני העיצוב בכל העולם להיות דומים. כולם ניזונים מאותם מאגרי אינפורמציה וחשופים לאותם האירועים, המועברים לכול, בזמן אמת, באמצעות האינטרנט. תצוגות אופנה של מעצבי אופנה מובילים, שפעם נשמרו בקנאות, מוצגות כיום לכול, ממש בעת התרחשותן. הדבר נכון לגבי האופנה בעולם המערבי. באופנת המזרח, לעומת זאת, עדיין קיים הבדל ושוני. למרות שהמדיה מגיעה גם אליהם, הם מתאפיינים בשמרנות ובמוטיבים מקומיים. ניתן לזהות מייד מעצב אופנה יפני, מכיוון שיש בעיצוביו מאפיינים שהם תוצאה של תרבות יותר שמרנית. שם יש חשיבה אחרת על מקומה של האישה ועדיין יש בלבושה כמה מאפייני לבוש מסורתיים. למשל, גוף האישה היפנית לא

צריך להיות סקסי, כפי שמתייחסים אליו במערב. זאת למעט קנזו, מעצב יפני שחי בפריז שנים רבות ולכן האופנה שלו אירופאית."

האם לדעתך לישראל יש השפעה על האופנה הבינלאומית?

"ישראל השפיעה על העולם בתחום בגדי הים. בישראל יש יותר ים מיבשה ולכן התפתחה כאן תעשייה גדולה בתחום זה. בגדי הים הישראליים השפיעו ועדיין משפיעים בעולם. לישראל מקום נכבד בתעשיית בגדי הים העולמית והיא נחשבת ליצרנית מספר אחת. המתחרה הגדולה שלה היא איטליה, שמייצרת בעיקר לשוק האיטלקי והאירופאי. בישראל השוק המקומי מוגבל ולכן בגדי הים שלנו מיוצאים לכל העולם. החברות הגדולות בתחום הן 'גוטקס' הוותיקה המפיצה לכל העולם, 'אוברזון', 'דיוה' וחברות נוספות. גם האיטלקים מתחשבים בעיצוב הישראלי כשהם באים לתכנן את העיצובים המקומיים של בגדי הים שלהם."

האם יש מעצבים מסוימים שאותם אתה מעריך במיוחד?

"מעצב שאני מעריך מאוד הוא ג'ורג'יו ארמאני האיטלקי. מבחינתי הוא מודל לחיקוי. מעצב 'אדריכלי' קלאסי. בבגדים שלו יש פחות נשמה ויותר היגיון. יש מעצבים שעבודתם באה ממקום של טירוף ורגש. העבודה שלו אחרת. ייתכן שהיותי יליד איטליה משפיעה גם היא על הערכתי לארמאני."

מעצב ישראלי שאני מעריך מאוד הוא אלבר אלבר, שעושה עבודה מדהימה. אלבר חי בפריז, משפחתו בישראל ושושיו במרוקו. ההשפעות הללו מוציאות תחת ידיו אופנה מאוד מיוחדת."

מהו ההסבר שלך להצלחתך כמעצב?

"הדרך שלי להצלחה התבססה על עשייה נכונה בשוק האופנה המקומי. הייתי צריך כל הזמן לחדש. לדעתי, אם אתה יודע את עבודתך ואתה חרוץ, מתמיד ומוכשר – אתה תצליח. אם החלומות שלך אינם תלושים מן המציאות, הצלחה חייבת להגיע."

האם היו רגעים מסוימים בקריירה שלך שבהם התרגשת במיוחד?

"לפני שש שנים השתתפתי לראשונה בשבוע האופנה בניו-יורק, וזה אירוע שבהחלט ריגש אותי מאוד! התחושה המתעוררת כאשר אתה מסתובב בין המעצבים הגדולים ובין כתבים רבים מכל העולם היא תחושה נעימה, והיא בהחלט תורמת תרומה חשובה הן לאגו והן להמשך היצירה."